

NK-KE.431.38.2020.KP

Pan
Mirosław Kalata
Wójt Gminy Podgórzyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach od 19 listopada 2020 r. do 15 lutego 2021 r. na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², a także na podstawie imiennego upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego z dnia 19 listopada 2020 r. nr: NK-KE.0030.66.2020.GD2 oraz upoważnienia z dnia 14 grudnia 2020 r. NK-KE.0030.73.2020.KP, kontrolerzy z Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu:

- Karol Pieprz – inspektor wojewódzki,
 - Grzegorz Dubaniowski – inspektor wojewódzki (do dnia 11 grudnia 2020 r.),
- przeprowadzili w Urzędzie Gminy Podgórzyn (ul. Żołnierska 14, 58-562 Podgórzyn), kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej polegających na prowadzeniu spraw dotyczących dowodów osobistych na podstawie ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych³ – zwanej dalej „u.d.o.”, ewidencji ludności na podstawie ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności⁴ – zwanej dalej „u.e.l.” oraz zmiany imion i nazwisk, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska⁵ – zwanej dalej „z.i.i.n.”.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym w dniu 16 czerwca 2020 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2020 r. nr NK-KE.430.4.2020.DD.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie przestrzegania przepisów:

1. ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych, tj.:
 - realizacja obowiązków organu gminy w zakresie wydawania dowodów osobistych,

¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 224.

² Dz.U. z 2019 r. poz.1464.

³ Dz.U. z 2020 r. poz. 332, ze zm.

⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 1397, ze zm.

⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 707.

- udostępnianie danych z Rejestru Dowodów Osobistych (dalej zwany RDO) oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi,
- 2. ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, tj.:
 - prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych,
 - terminowość prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych,
 - udostępnianie danych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL.
- 3. ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, tj.:
 - prowadzenie postępowań administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2019 r. do dnia kontroli dla zagadnień „Udostępnianie danych z RDO oraz z dokumentacji związanej z dowodami osobistymi”, „Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych”, „Terminowość prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych”, „Udostępnianie danych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL” i „Postępowania administracyjne prowadzone na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach” oraz od 1 lutego do 30 kwietnia 2020 r. dla zagadnienia „Realizacja obowiązków organu gminy w zakresie wydawania dowodów osobistych”.

W związku z wydaniem w dniu 20 marca 2020 r. rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii⁶ od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania (§ 1), w toku niniejszej kontroli nie przeprowadzono jakichkolwiek czynności kontrolnych w siedzibie jednostki kontrolowanej. Komunikacja pomiędzy kontrolerem a kontrolowaną jednostką odbywała się przy pomocy platformy e-PUAP, poczty elektronicznej oraz innych środków porozumiewania się na odległość.

W kontrolowanym okresie funkcję kierownika Urzędu sprawował Pan Mirosław Kalata – Wójt Gminy Podgórzyn. Upoważnieni do realizacji zadań z zakresu administracji rządowej podlegających kontroli zostali, Zastępca Wójta Tomasz Szewczyk, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego oraz Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego.

Realizację przez Wójta Gminy Podgórzyn zadań z zakresu administracji rządowej oceniono:

- ***pozytywnie z nieprawidłowościami w zakresie dowodów osobistych,***
- ***pozytywnie z nieprawidłowościami w zakresie ewidencji ludności,***
- ***negatywnie w zakresie zmiany imion i nazwisk.***

⁶ Dz. U. poz. 491 ze zm.

USTALENIA KONTROLI

DOWODY OSOBISTE

Realizacja obowiązków organu gminy w zakresie wydawania dowodów osobistych

Kontroli poddano 30 kopert dowodowych dotyczących dowodów osobistych wydanych od 1 lutego do 30 kwietnia 2020 r. o następujących seriach i numerach: DBA..., DBG..., DAW..., DBF..., DBG..., DBE..., DBF..., DBA..., DBF..., DBE..., DBD..., DBB..., DBD..., DBE..., DBF..., DBG..., DBF..., DBD..., DBD..., DBG..., DBB..., DBG..., DBB..., DBD..., DBH..., DBF..., DBF..., DAT..., DBC..., DBA...

Na tej podstawie ustalono, co następuje.

Wnioski o wydanie dowodu osobistego składały uprawnione osoby, zgodnie z art. 25 u.d.o., w związku z § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawie wydawania dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu⁷, zwanego dalej „r.d.o.” lub w związku z § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 stycznia 2020 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydawania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu⁸, zwanego dalej „r.w.d.o.”. W przypadku wydawania dowodu osobistego dla osoby nieposiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych wniosek składał rodzic.

Należy jednak wskazać, że w postępowaniu dot. dowodu osobistego nr DBB... we wniosku o wydanie dowodu osobistego, jako wnioskodawca podpisał się niepełnoletni posiadacz oraz rodzic. Mając na uwadze, że wniosek został złożony dnia 30 grudnia 2019 r., a wraz z dniem 2 stycznia 2020 r. posiadacz miał uzyskać pełnoletność, zastosowanie będzie mieć art. 25 ust. 3 u.d.o., w związku z którym art. 25 ust. 2 u.d.o. nie stosuje się. Wniosek nie mógł być więc złożony przez rodzica, opiekuna prawnego lub kuratora. W formularzu odbioru dowodu osobistego prawidłowo wskazano natomiast jako wyłącznego wnioskodawcę posiadacza dowodu osobistego. Z kolei w postępowaniu dot. dowodu osobistego nr DBB... jako wnioskodawca podpisał się rodzic posiadacza dowodu, jednak w formularzu odbioru dowodu osobistego w danych wnioskodawcy wskazano posiadacza. Posiadacz nie tylko nie mógł być wnioskodawcą ze względu na nieosiągnięcie wymaganego wieku, ale również zgodnie ze złożonym wnioskiem jako wnioskodawcę należało wskazać rodzica. Organ dokonał również omyłki w formularzu odbioru dowodu osobistego nr DBE..., gdyż w danych wnioskodawcy posługuje się nazwiskiem rodzowym matki, natomiast jak wynika z podpisu wnioskodawcy, nazwisko to nie jest aktualne (co również zostało ustalone w adnotacjach urzędowych do przedmiotowego postępowania). Błędne wskazanie wnioskodawcy w formularzu odbioru dowodu osobistego zostało powtórzone w postępowaniu dot. dowodu osobistego nr DBG... Oprócz prawidłowego wnioskodawcy w postaci rodzica, w danych wnioskodawcy wskazano posiadacza, którego wiek nie pozwalał na złożenie wniosku o dowód osobisty. Również w formularzu o wydanie dowodu osobistego dot. dowodu osobistego nr DBG... ustalono błędnie wnioskodawcę, gdyż wnioskodawcą była

⁷ Dz.U. z 2015 r. poz. 212.

⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 31.

matka posiadacza, a z danych formularza wynika, iż był nim ojciec. Nieprawidłowe wskazanie osoby na rzecz, której składany jest wniosek jako wnioskodawcę powtarza się w postępowaniu dot. dowodu osobistego nr DBA..., DBF...

W toku kontroli ustalono, że do wszystkich wniosków została dołączona prawidłowa fotografia odzwierciedlająca, w sposób niebudzący uzasadnionych wątpliwości, wizerunek twarzy osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego, zgodnie z art. 29 ust. 1 u.d.o., § 7 r.d.o. lub § 6 r.w.d.o.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że wszystkie wnioski były kompletne. Na wszystkich wnioskach znajdowała się adnotacja urzędowa o sposobie ustalenia tożsamości osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego (na podstawie poprzedniego dowodu bądź dostępnych rejestrów). W kopercie dowodowej DAW... na formularzu odbioru dowodu osobistego wnioskodawca umieścił podpis potwierdzający odbiór dowodu w niewłaściwym miejscu formularza.

W kopertach o wydanie dowodu osobistego w sprawach o numerze DBG..., DBD..., DBE..., DBH... znajdowało się zgłoszenie utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego. Zgłoszenie utraty dowodu osobistego dokonane zostało na prawidłowym formularzu, zgodnie z § 15 ust. 1 r.w.d.o. Zgodnie z § 18 r.w.d.o. posiadaczowi dowodu osobistego, który dokonał osobistego zgłoszenia w organie gminy utraty dowodu osobistego, zostało wydane zaświadczenie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego. W toku czynności kontrolnych ustalono, iż w postępowaniu dot. dowodu osobistego nr DBH... przedmiotowe zaświadczenie nie jest przechowywane *ad acta* w kopertach dowodowych, co stanowi naruszenie § 60 ust. 4 Instrukcji kancelaryjnej będącej załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych⁹, dalej zwanej Instrukcją kancelaryjną.

W toku kontroli stwierdzono, że unieważnienie dowodów osobistych nastąpiło z dniem zgłoszenia utraty dokumentu, co jest zgodne z art. 50 ust. 3 pkt 1 u.d.o.

Ustalono, że we wszystkich przypadkach pracownik prawidłowo wprowadził do Rejestru Dowodów Osobistych informacje o nowym dokumencie. Odbiór dowodu osobistego był dokonywany osobiście w siedzibie organu gminy (art. 30 ust. 1 u.d.o.). W przypadku dowodu osobistego wydanego osobie nieposiadającej zdolności do czynności prawnych, dowód odbierał rodzic. Odbiór dokumentu tożsamości był każdorazowo potwierdzany na odpowiednim formularzu, zgodnie z art. 31 ust. 1 i 2 u.d.o. oraz § 11 ust. 1 i § 12 ust. 1 r.w.d.o.

W trakcie kontroli ustalono, że dokumentacja związana z dowodami osobistymi zgrupowana jest w kopertach dowodowych oznaczonych imieniem i nazwiskiem osoby, imieniem ojca, datą urodzenia, numerem PESEL oraz serią i numerem dowodu osobistego, zgodnie z art. 62 ust. 3 u.d.o.

[dowód: akta kontroli str.: 77-131]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz przyjęte w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące realizacji obowiązków organu

⁹ Dz.U. Nr 14, poz. 67, z późn. zm.

gminy w zakresie wydawania dowodów osobistych oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

Udostępnianie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi

Kontroli poddano 16 spraw, tj. z zakresu udostępniania danych z Rejestru Dowodów Osobistych (zwanym dalej RDO) o numerze: SO.5344.1.2019, oraz sprawy z zakresu udostępnienia dokumentacji związanej z dowodami osobistymi o numerach: SO.5344.2.2019, SO.5344.3.2019, SO.5344.5.2019, SO.5344.1.2020, SO.5344.2.2020, SO.5344.3.2020, SO.5344.4.2020, SO.5344.6.2020, SO.5344.7.2020, SO.5344.8.2020, SO.5344.10.2020, SO.5344.11.2020, SO.5344.12.2020, SO.5344.13.2020, SO.5344.14.2020.

Na tej podstawie stwierdzono, co następuje.

Na wszystkich wnioskach stwierdzono brak pieczęci wpływu do organu, co narusza § 42 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej. W rozumieniu § 7 pkt 6 Instrukcji kancelaryjnej pieczęć wpływu to „odcisk pieczęci lub nadruk umieszczany na przesyłkach wpływających na nośniku papierowym, zawierający co najmniej nazwę podmiotu, nazwę punktu kancelaryjnego, datę wpływu, a także miejsce na umieszczanie numeru z rejestru przesyłek wpływających i ewentualnie informację o liczbie załączników.”.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż 15 wniosków nie podlegało opłacie za udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi na podstawie art. 73 ust. 1 lub art. 75 ust. 4 u.d.o. Wyjątkiem jest sprawa nr SO.5344.1.2019, gdzie znajdował się dowód uiszczenia opłaty w wysokości 31 zł (zgodnie z § 4 ust. 1, § 6 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie opłat za udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych i dokumentacji związanej z dowodami osobistymi¹⁰), jednak do wniosku nie załączono dowodu uiszczenia opłaty za pełnomocnictwo w wysokości 17 zł, co organ słusznie wskazał w wezwaniu do uzupełnienia braków fiskalnych. Samo wezwanie zwiera w nagłówku nieprawidłowo wskazany organ (Urząd Gminy Podgórzyn zamiast Wójta Gminy Podgórzyn) oraz nieaktualny publikator ustawy Kodeks postępowania administracyjnego. Należy jednak wskazać, że organ wezwał do uzupełnienia braków fiskalnych w oparciu o art. 64 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 r.¹¹, dalej zwany k.p.a., natomiast podstawą prawną takiego wezwania powinien być art. 261 k.p.a. Ponadto organ wydał decyzję odmowną wobec nieuzupełnienia braków formalnych w postaci nieprzedstawienia pełnomocnictwa osoby składającej wniosek w imieniu wnioskodawcy oraz braków fiskalnych polegających na nieprzesłaniu dowodu uiszczenia opłaty skarbowej za pełnomocnictwo, co jest niezgodne z przepisami k.p.a., które regulują następstwa prawne zaniechania uzupełnienia powyższych braków. W przypadku niezastosowania się wobec wezwania do uzupełnienia braków fiskalnych, tutaj opłaty za pełnomocnictwo, organ zgodnie z art. 261 § 2 k.p.a. powinien w drodze postanowienia dokonać zwrotu wniosku. Brak jednak samego pełnomocnictwa może świadczyć o jego nieudzieleniu, wobec czego trudno uznać, iż zastosowanie będzie mieć wezwanie do uzupełnienia braków fiskalnych za pełnomocnictwo, które nie istnieje. Mając to

¹⁰ Dz.U. z 2016 r., poz. 319.

¹¹ t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.

na uwadze organ powinien w powyższej sprawie pozostawić sprawę bez rozpoznania zgodnie z dyspozycją art. 64 § 2 k.p.a.

Kontrola wykazała, że w sprawie SO.5344.2.2019 został skierowany wniosek o udostępnienie dokumentacji związanej z dowodem osobistym w związku z prowadzonym postępowaniem, który był podpisany przez pracownika organu bez stosowanego upoważnienia do działania w imieniu organu. Zgodnie z ustawą o obywatelstwie polskim z dnia 2 kwietnia 2009 r.¹², postępowanie w sprawie potwierdzenia posiadania lub utraty obywatelstwa polskiego prowadzone jest przez właściwego wojewodę. W powyższej sytuacji organ zobligowany był, na podstawie art. 64 § 2 k.p.a., wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia braków formalnych wniosku m.in. przez przedłożenie upoważnienia do prowadzenia sprawy w imieniu wojewody, w terminie nie krótszym niż 7 dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania. Przyczyną ww. nieprawidłowości było nieprzestrzeżenie procedur postępowania.

Na wnioski udzielono odpowiedzi zgodnej z zakresem żądania wnioskodawcy i tylko w takim zakresie, w jakim wnioskodawca wykazał uprawnienia do ich otrzymania bądź przekazano zgodnie z właściwością, za wyjątkiem sprawy SO.5344.11.2020 gdzie w odpowiedzi przekazano dokumenty związane z dowodem osobistym innej osoby niż osoba, której dokumenty żądał wnioskodawca.

W toku kontroli zauważono, że organ w sprawie SO.5344.2.2019, nie wskazał publikatora odnoszącego się do aktów prawnych, które zostały powołane jako podstawa prawna odpowiedzi na wniosek o udostępnienie danych jednostkowych z Rejestru Dowodów Osobowych. Z kolei w sprawach SO.5344.3.2019, SO.5344.5.2019 pisma zawierały nieaktualne publikatory.

W części spraw (SO.5344.2.2019, SO.5344.5.2019, SO.5344.14.2020) w nagłówkach pism nieprawidłowo wskazano organ (Urząd Gminy Podgórzyn zamiast Wójta Gminy Podgórzyn). Odpowiedzi były podpisane przez prawidłowo upoważnionych pracowników. W sprawie SO.5344.8.2020 zastosowano jednak nieprawidłową pieczęć kierownika USC, bez odpowiedniej frazy wskazującej na działanie pracownika z upoważnienia Wójta.

W dokumentacji związanej z prowadzeniem spraw dotyczących udostępniania danych jednostkowych z Rejestru Dowodów Osobistych lub dokumentacji związanej z dowodami osobistymi, w dziewięciu sprawach¹³ brak jest informacji o wysłaniu odpowiedzi na wniosek lub przekazania sprawy w postaci zwrotnego potwierdzenia odbioru lub adnotacji co do sposobu wysyłki, np. poprzez list polecony, list priorytetowy, czy też doręczenie elektroniczne, co stanowi uchybienie obowiązku określonego w § 60 ust. 3 Instrukcji kancelaryjnej, będącej załącznikiem nr 1 do Instrukcji kancelaryjnej.

W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie sprawy zostały załatwione terminowo.

[dowód: akta kontroli str.: 132-210]

¹² t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 347

¹³ SO.5344.2.2019, SO.5344.5.2019, SO.5344.1.2020 SO.5344.2.2020 SO.5344.3.2020, SO.5344.6.2020, SO.5344.7.2020, SO.5344.8.2020, SO.5344.14.2020

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz przyjęte w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące udostępniania danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi należało ocenić **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację przez Wójta Gminy Podgórzyn zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych w zakresie dowodów osobistych oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

EWIDENCJA LUDNOŚCI

Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych oraz terminowość realizacji spraw w tym zakresie

Kontroli poddano 15 spraw z zakresu prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych o nr: SO.5343.8.2018, SO.5343.9.2018, SO.5343.10.2018, SO.5343.11.2018, SO.5343.1.2019, SO.5343.2.2019, SO.5343.3.2019, SO.5343.4.2019, SO.5343.5.2019, SO.5343.6.2019, SO.5343.7.2019, SO.5343.8.2019, SO.5343.1.2020, SO.5343.2.2020, SO.5343.3.2020.

Cztery spośród ww. spraw¹⁴ zakończonych zostało umorzeniem postępowania, w ośmiu przypadkach¹⁵ organ wydał decyzję na podstawie art. 35 u.e.l., w jednym przypadku¹⁶ odmówiono wymeldowania, natomiast w jednej sprawie¹⁷ postępowanie zostało zawieszone, a także zostało wydane postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie wymeldowania¹⁸. Na tej podstawie stwierdzono, co następuje.

W trakcie trwania czynności kontrolnych stwierdzono, iż w większości spraw organ zweryfikował wniosek pod względem formalnym.

Ustalono, że złożone wnioski o wszczęcie postępowania co do zasady były kompletne. W sprawie SO.5343.9.2018 oraz SO.5343.10.2018 był tożsamy wnioskodawca, który skierował wniosek o wymeldowanie dwóch pełnoletnich osób i dwóch małoletnich osób. W związku z tym wnioskodawca dokonał stosownych opłat dla obu postępowań, jednakże dowody opłat znajdują się w sprawie SO.5343.9.2018. Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Wójta Pana Tomasza Szewczyka „*Oplaty za pełnomocnictwo oraz za wymeldowanie dotyczą również sprawy SO.5343.10.2018.*” W tym miejscu należy podkreślić, że w aktach sprawy powinny znajdować się wszystkie dowody i dokumenty, na których organ opierał swoją decyzję, zatem jeżeli wnioskodawca dokonał wymaganych opłat, to fakt ten powinien mieć swoje odzwierciedlenie w aktach sprawy. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku potwierdzeń odbioru decyzji oraz zawiadomień o zakończeniu postępowania, które znajdują

¹⁴SO.5343.5.2019, SO.5343.7.2019, SO.5343.8.2019, SO.5343.3.2020.

¹⁵ SO.5343.9.2018, SO.5343.10.2018, SO.5343.11.2018, SO.5343.1.2019, SO.5343.3.2019, SO.5343.4.2019, SO.5343.6.2019, SO.5343.1.2020.

¹⁶ SO.5343.8.2018.

¹⁷ SO.5343.2.2019.

¹⁸ SO.5343.2.2020.

się w sprawie SO.5343.9.2018, a dotyczą również SO.5343.10.2018. Przyczyną ww. nieprawidłowości było nieprzestrzeganie procedur postępowania.

Organ gminy w zawiadomieniach o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie wymeldowania w większości spraw ustalał prawidłowo strony. W przypadku, gdy sprawa dotyczy nieruchomości będącej przedmiotem współwłasności stronami będą wszyscy współwłaściciele, natomiast w postępowaniach SO.5343.11.2018 oraz SO.5343.2.2019 organ ustalił jako stronę wyłącznie wnioskodawcę, nie uwzględniając współmałżonków będących we wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej. Dyspozycja art. 35 u.e.l. stanowi, że organ gminy wydaje z urzędu lub na wniosek właściciela lub innego podmiotu dysponującego tytułem prawnym do lokalu decyzję w sprawie wymeldowania obywatela polskiego, który opuścił miejsce pobytu stałego albo opuścił miejsce pobytu czasowego przed upływem deklarowanego okresu pobytu i nie dopełnił obowiązku wymeldowania się. Stroną w postępowaniu o wymeldowanie w trybie administracyjnym będzie zatem każdy właściciel mieszkania lub inna osoba, która dysponuje tytułem prawnym do nieruchomości. Organ gminy zobowiązany jest ustalić wszystkie strony postępowania. Zgodnie z art. 61 § 4 k.p.a. o wszczęciu postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie. Organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań (art. 10 § 1 k.p.a.). Prowadzenie postępowania z pominięciem strony stanowić może podstawę do wznowienia postępowania. Zgodnie bowiem z art. 145 § 1 pkt 4 k.p.a. w sprawie zakończonej decyzją ostateczną wznowia się postępowanie, jeżeli strona bez własnej winy nie brała udziału w postępowaniu. W analizowanych sprawach naruszony został przepis art. 35 u.e.l. w związku z art. 28 k.p.a.

W toku kontroli stwierdzono praktykę sporządzania *Zaświadczeń o zameldowaniu na pobyt stały* zawierających dane osoby, której obowiązku meldunkowego dotyczyło postępowanie dołączania tych dokumentów do akt sprawy. Z treści powyższych dokumentów wynika, że są one zaświadczeniami wydanymi na podstawie rejestru mieszkańców oraz, że zostały one podpisane przez pracownika „z up. Wójta”. Powyższe wydruki zawierają oprócz danych potrzebnych do przeprowadzenia postępowania (adres i data zameldowania) również dane dodatkowe, których organ nie powinien utrzymywać w aktach przy prowadzeniu przedmiotowego postępowania, tj. datę i miejsce urodzenia. Wobec powyższego wyjaśnić należy, że zgodnie z art. 45 ust. 2 u.e.l. organ gminy wydaje zaświadczenie z rejestru mieszkańców na wniosek. Skoro w analizowanych sprawach uprawniony podmiot nie wnioskował o wydanie zaświadczenia, to nieprawidłowym jest sporządzanie takiego dokumentu. Powyższa praktyka jest nieprawidłowa, bowiem zgodnie z art. 77 § 4 k.p.a. fakty znane organowi z urzędu nie wymagają dowodu. Jeżeli natomiast przedmiotowe wydruki należy traktować jako notatki służbowe potwierdzające adres zameldowania osoby, której obowiązku meldunkowego dotyczyło postępowanie, to powinny być one sporządzone zgodnie z art. 72 § 1 k.p.a., który stanowi, że czynności organu administracji publicznej, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwalają się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał tych czynności.

Wydanie zaświadczeń na podstawie art. 45 ust. 2 u.e.l. bez wniosku uprawnionego podmiotu stanowi naruszenie ww. przepisu prawa.

We wszystkich skontrolowanych zawiadomieniach o wszczęciu i zakończeniu postępowania pisma zawierały pouczenie stron o możliwości czynnego udziału na każdym etapie postępowania, zgodnie z art. 10 § 1 k.p.a.

Postępowania prowadzono zgodnie z żądaniem wnioskodawcy. Strony zawiadamiane były o wszczęciu postępowania, na podstawie art. 61 § 4 k.p.a. W zawiadomieniach prawidłowo pouczano o treści art. 41 k.p.a. W trakcie prowadzonych postępowań podejmowane były właściwe czynności wyjaśniające, mające na celu ustalenie stanu faktycznego.

Strony zostały zawiadomione o planowanym terminie przesłuchania świadków. Wyjątek stanowią sprawy SO.5343.8.2018 oraz SO.5343.11.2018 gdzie strony nie otrzymały dokładnej informacji o terminie przesłuchania świadków. Zgodnie z art. 79 § 1 k.p.a. strona powinna być zawiadomiona o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodu ze świadków, biegłych lub oględzin przynajmniej na siedem dni przed terminem, bowiem ma ona prawo brać udział w przeprowadzeniu dowodu, może zadawać pytania oraz składać wyjaśnienia (§ 2).

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że w postępowaniach nr SO.5343.3.2020 instytucja zeznań strony była stosowana nieprawidłowo. Zgodnie z art. 86 k.p.a. jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub z powodu ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, organ administracji publicznej dla ich wyjaśnienia może przesłuchać stronę. Do przesłuchania stron stosuje się przepisy dotyczące świadków, z wyłączeniem przepisów o środkach przymusu. Z charakteru tej instytucji wynika, że jest to posiłkowy środek dowodowy, dopuszczalny w postępowaniu administracyjnym w ostateczności, z uwagi na jego subiektywność. W aktach spraw znajdują się protokoły przesłuchania stron zawierające pouczenia o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań oraz zawiadomienia o wszczęciu postępowania zawierające również wezwanie do złożenia zeznań w charakterze świadka z pouczeniem o odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań. Wyjaśnienia strony nie są środkiem dowodowym, a dotyczą przedstawienia stanu faktycznego wymagającego udowodnienia. Nie są również odbierane pod odpowiedzialnością karną, ponieważ mieszczą się w sferze prawa do obrony interesu strony.

W sprawie nr SO.5343.9.2018 i SO.5343.10.2018 zaistniała konieczność zapewnienia nieobecnyim stronom udziału w prowadzonych postępowaniach (dla osoby wymeldowywanej). Organ wystąpił do sądu o ustanowienie kuratora. W opisywanej sprawie organ podejmował kolejne czynności procesowe, doręczając pisma wyznaczonemu przez sąd kuratorowi, pomimo że, jak wynika z przedłożonych do kontroli dokumentów, postanowienia były nieprawomocne. Zgodnie z art. 40 § 1 k.p.a. pisma doręcza się stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi. Wyjaśnić należy, że ustanowienie przedstawiciela dla osoby nieobecnej dokonuje sąd na wniosek w postępowaniu nieprocesowym, wydając postanowienie. Nieprawidłowym zatem było kierowanie zawiadomień (m. in. na podstawie art. 10 k.p.a.) do osób wskazanych w postanowieniach, które nie miały przymiotu prawomocności.

W sprawach SO.5343.5.2019, SO.5343.7.2019, SO.5343.8.2019 oraz SO.5343.3.2020 wydane zostały decyzje o umorzeniu postępowania. Mając na uwadze, że wnioskodawca uiścił opłatę skarbową w wysokości 10 zł za wydanie decyzji o wymeldowaniu, w powyższych sprawach w decyzjach kończących postępowanie znajduje się wzmianka o możliwości złożenia

wniosku o zwrot opłaty skarbowej. Powyższe jest zasadną praktyką, bowiem decyzja o umorzeniu postępowania jest zwolniona z obowiązku zapłaty (cz. I. ust. 53 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej, pkt 1 wykazu dot. zwolnień).

W nagłówkach ww. pism widnieje prawidłowe oznaczenie organu, który kierował pisma oraz zostały one w większości spraw podpisane przez pracownika realizującego sprawy w kontrolowanym zakresie, który posiada stosowne upoważnienie. Wyjątkiem jest sprawa SO.5343.3.2020 gdzie na części zawiadomień o wszczęciu postępowania użyto nieprawidłowej pieczęci.

Wszczęte postępowania administracyjne dotyczące wymeldowania rozstrzygnięte zostały wydaniem decyzji, które zgodnie z art. 107 k.p.a. zawierały: datę wydania, oznaczenie organu i strony, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie, pouczenie o przysługujących środkach odwoławczych. We wszystkich decyzjach pouczono stronę o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach takiego zrzeczenia. Sprawy SO.5343.2.2019 oraz SO.5343.2.2020 zostały zakończone postanowieniem, które zgodnie z art. 124 k.p.a., zawierały: oznaczenie organu, datę jego wydania, oznaczenie strony lub stron albo innych osób biorących udział w postępowaniu, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, pouczenie, czy i w jakim trybie służy na nie zażalenie.

W wyniku kontroli ustalono, że w decyzjach w sprawie umorzenia postępowania o wymeldowanie, prawidłowo powoływano art. 105 § 1 k.p.a. w zw. z art. 35 u.e.l.

Jednocześnie zauważono, że w 6¹⁹ decyzjach wskazano nieaktualny publikator ustawy o ewidencji ludności.

Decyzje zostały doręczone stronom, a w aktach z znajdują się potwierdzenia skutecznego doręczenia rozstrzygnięć.

W toku kontroli stwierdzono, że w udostępnionych aktach spraw znajdowały się metryki, zgodnie z art. 66a k.p.a.

Odnosząc się do terminowości załatwiania spraw ustalono, że wszystkie sprawy były prowadzone terminowo. Organ gminy kierował do stron zawiadomienie na podstawie art. 36 k.p.a., wskazując przy tym nowy termin załatwienia sprawy oraz podając przyczyny zwłoki. W zawiadomieniach pouczono strony o prawie do wniesienia ponaglenia, co jest zgodne z art. 36 § 1 k.p.a. Jednakże w toku kontroli stwierdzono, że w 7²⁰ sprawach zawiadomienie wskazujące nowy termin załatwienia sprawy zostały skierowane tylko do wnioskodawców, co narusza wyżej wspomniany przepis oraz stanowi naruszenie zasady określonej w art. 10 § 1 k.p.a. zgodnie z którą strona ma zapewniony czynny udział w postępowaniu.

Dodatkowo, w toku kontroli stwierdzono, że w sprawach SO.5343.9.2018, SO.5343.10.2018, SO.5343.11.2018, SO.5343.1.2019, SO.5343.3.2019, SO.5343.4.2019, SO.5343.6.2019, SO.5343.1.2020 wydanie decyzji nastąpiło z uchybieniem terminu 7 dni od doręczenia zawiadomienia o zakończeniu postępowania lub od daty przyjętej zgodnie art. 44 k.p.a., tj. z instytucją fikcji doręczenia. Organ wydał decyzję przed upływem terminu, w którym

¹⁹ SO.5343.4.2019, SO.5343.5.2019, SO.5343.6.2019, SO.5343.7.2019, SO.5343.8.2019, SO.5343.1.2020.

²⁰ SO.5343.8.2018, SO.5343.9.2018, SO.5343.10.2018, SO.5343.11.2018, SO.5343.2.2019, SO.5343.3.2019, SO.5343.1.2020.

stronie przysługiwało prawo do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

[dowód: akta kontroli str.: 211-721]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach meldunkowych oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**, natomiast zagadnienie dotyczące terminowości realizacji spraw w tym zakresie oceniono **negatywnie**.

Udostępnianie danych z rejestru mieszkańców oraz rejestru PESEL

Kontroli poddano 20 spraw dotyczących udostępnienia danych z rejestru mieszkańców oraz z rejestru PESEL o nr: SO.5345.6.2018, SO.5345.11.2019, SO.5345.16.2019, SO.5345.21.2019, SO.5345.26.2019, SO.5345.31.2019, SO.5345.36.2019, SO.5345.41.2018, SO.5345.46.2019, SO.5345.51.2019, SO.5345.56.2019, SO.5345.61.2019, SO.5345.66.2019, SO.5345.71.2019, SO.5345.76.2019, SO.5345.3.2020, SO.5345.4.2020, SO.5345.9.2020, SO.5345.14.2020, SO.5345.19.2020.²¹

Na tej podstawie stwierdzono, co następuje.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że nie wszystkie wnioski były składane na właściwych formularzach, określonych w § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 października 2011 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców i rejestru PESEL oraz trybu uzyskiwania zgody na udostępnienie danych po wykazaniu interesu faktycznego. Organ prawidłowo w takich okolicznościach stosował art. 64 § 2 k.p.a. wzywając stronę do usunięcia braków formalnych w wyznaczonym terminie, jednocześnie pouczając o skutkach niedostosowania się do wezwania. W postępowaniach, w których braki nie zostały usunięte organ pozostawiał wnioski bez rozpoznania zgodnie z dyspozycją art. 64 k.p.a. Należy jednak wskazać, że w sprawie SO.5345.6.2018 wniosek został złożony na nieaktualnym formularzu, wobec czego organ powinien wezwać wnioskodawcę do usunięcia braków formalnych.

Za wyjątkiem pięciu spraw²², na wnioskach o udostępnienie danych znajduje się odpowiednia adnotacja informująca o wpływie pisma do organu.

Organ udostępniał dane zgodnie z żądaniem wnioskodawcy oraz w zakresie w jakim wykazał on uprawnienia do ich uzyskania. Wyjątkiem jest sprawa SO.5345.31.2019 gdzie wnioskodawca wniósł o wskazanie osób, które należą do członków rodziny osoby, której wniosek dotyczy z uwzględnieniem danych osobowych. Jako uzasadnienie wskazano fakt, że dane informacje są potrzebne do ustalenia spadkobierców. Pismem z dnia 16 kwietnia 2019 r., została udzielona odpowiedź, w której wskazano dane potencjalnych spadkobierców. Organy gminy prowadzące ewidencję ludności nie są uprawnione do wskazywania potencjalnych spadkobierców. Zgodnie z art. 627 ustawy z dnia z dnia 17 listopada 1964 - Kodeks

²¹ Zgodnie z wyjaśnieniami Wójta Mirosława Kalaty sprawy o sygnaturze SO.5345.6.2018 oraz SO.5345.41.2018 to w rzeczywistości odpowiednio sprawa SO.5345.6.2019 oraz SO.5345.41.2019. Jak stwierdza, jest to wynik omyłki pisarskiej.

²² SO.5345.11.2019, SO.5345.36.2019, SO.5345.46.2019, SO.5345.3.2020, SO.5345.9.2020

postępowania cywilnego²³, zwanej dalej „k.p.c.” postępowanie spadkowe należy do zakresu działalności sądów, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Do ustalenia kto konkretnie jest spadkobiercą konieczne jest przeprowadzenie postępowania w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku, ponieważ sam fakt, że dana osoba przynależy do kręgu spadkobierców ustawowych nie przesądza o tym, że faktycznie jest spadkobiercą²⁴. Sąd spadku ma bowiem obowiązek badać z urzędu kto jest spadkobiercą²⁵. W związku z tym, w powyżej wskazanej sytuacji udzielenie odpowiedzi stanowi naruszenie przepisów prawa. Zgodnie z art. 47 ust 3 u.e.l. należało wydać decyzję odmawiającą udostępnienia danych.

Zarówno w przypadku odpowiedzi na wnioski jak i wezwań do uzupełnienia braków formalnych nie we wszystkich sprawach można stwierdzić prawidłowe doręczenie. W aktach postępowań brak jest potwierdzenia odbioru²⁶, jak i notatki służbowej o terminie i sposobie wysyłki, sporządzonej zgodnie z § 60 ust. 3 Instrukcji kancelaryjnej. W nagłówkach ww. pism (sprawy: SO.5345.11.2019, SO.5345.26.2019, SO.5345.31.2019, SO.5345.41.2018, SO.5345.46.2019, SO.5345.51.2019, SO.5345.61.2019, SO.5345.66.2019) widnieje nieprawidłowe oznaczenie organu, który realizował wniosek o udostępnienie danych (Urząd Gminy Podgórzyn zamiast Wójta Gminy Podgórzyn w sprawach) oraz zostały one podpisane przez pracownika realizującego sprawy w kontrolowanym zakresie, który posiada stosowne upoważnienie. Wyjątkiem jest nieprawidłowa pieczęć w sprawie SO.5345.9.2020.

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, iż w 16 ze skontrolowanych spraw wnioskodawcami były podmioty, którym udostępnienie danych z rejestru mieszkańców następuje nieodpłatnie, na podstawie art. 53 pkt 1 u.e.l. lub art. 54 u.e.l. W pozostałych sprawach²⁷ znajduje się dowód uiszczenia opłaty za udostępnienie danych w wysokości 31 zł, zgodnej z § 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie opłat za udostępnienie danych z rejestrów mieszkańców oraz rejestru PESEL oraz dowód uiszczenia opłaty za pełnomocnictwo w wysokości 17 zł. W przypadku braków fiskalnych organ nie wskazywał podstawy prawnej wezwania jako art. 261 k.p.a. (SO.5345.31.2019). Tak też strony zostały błędnie pouczone o konsekwencjach nieuzupełnienia braków fiskalnych, gdyż skutkiem niedopełnienia tego obowiązku jest zwrot wniosku, a nie pozostawienie go bez rozpoznania.

W sprawie SO.5345.14.2020 skierowano wezwanie do uzupełnienia braków i jednocześnie wskazano jakie braki posiada wniosek, tj. nie wskazano rejestru z którego mają być udostępnione dane oraz nie podano zakresu żądanych danych. W trakcie kontroli zauważono, że wniosek nie zawierał podpisu wnioskodawcy, w związku z tym wezwanie do uzupełnienia braków powinno wskazywać również ten brak.

W toku kontroli ustalono, że organ gminy w pismach kierowanych do stron stosował nieaktualny publikator (sprawy: SO.5345.26.2019, SO.5345.31.2019, SO.5345.36.2019, SO.5345.51.2019, SO.5345.61.2019, SO.5345.66.2019, SO.5345.71.2019, SO.5345.76.2019).

²³ t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1575.

²⁴ Wyrok NSA z dnia 26 lipca 2016 r., sygn. akt II OSK 286/16.

²⁵ Art. 670 § 1 k.p.c.

²⁶ SO.5345.3.2020, SO.5345.9.2020, SO.5345.19.2020, SO.5345.6.2018, SO.5345.11.2019, SO.5345.16.2019, SO.5345.21.2019, SO.5345.26.2019, SO.5345.31.2019, SO.5345.36.2019, SO.5345.41.2018, SO.5345.46.2019, SO.5345.51.2019, SO.5345.56.2019, SO.5345.61.2019, SO.5345.66.2019, SO.5345.71.2019

²⁷ SO.5345.31.2019, SO.5345.46.2019, SO.5345.76.2019, SO.5345.3.2020.

W sprawach SO.5345.21.2019, SO.5345.41.2018, SO.5345.46.2019, SO.5345.3.2020, SO.5345.9.2020, SO.5345.19.2020 nie wskazano podstawy prawnej udzielnych odpowiedzi. Zgodnie z art. 6 k.p.a. organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa.

W sprawach poddanych kontroli udostępnienie danych było zrealizowane terminowo.

[dowód: akta kontroli str.: 722-902]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące udostępniania danych z rejestru mieszkańców na podstawie ustawy o ewidencji ludności oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację przez Wójta Gminy Podgórzyn zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

Postępowania administracyjne prowadzone na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach

Kontroli poddano 11 postępowań o zmianę imienia i nazwiska o numerach: USC.5355.1.2019, USC.5355.2.2019, USC.5355.3.2019, USC.5355.4.2019, USC.5355.5.2019, USC.5355.6.2019, USC.5355.7.2019, USC.5355.8.2019, USC.5355.09.2019, USC.5355.1.2020, USC.5355.2.2020, co stanowi 100% spraw w kontrolowanym okresie.

Na tej podstawie stwierdzono co następuje.

Na wszystkich wnioskach stwierdzono brak pieczęci wpływu do organu, co narusza § 42 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej. W rozumieniu § 7 pkt 6 Instrukcji kancelaryjnej pieczęć wpływu to „odcisk pieczęci lub nadruk umieszczany na przesyłkach wpływających na nośniku papierowym, zawierający co najmniej nazwę podmiotu, nazwę punktu kancelaryjnego, datę wpływu, a także miejsce na umieszczanie numeru z rejestru przesyłek wpływających i ewentualnie informację o liczbie załączników.” Do wszystkich wniosków zostały załączone potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 37 zł zgodnie z przepisami ustawy o opłacie skarbowej.

W kontrolowanym zakresie 7 wniosków było niekompletnych: USC.5355.2.2019, USC.5355.3.2019, USC.5355.4.2019, USC.5355.8.2019, USC.5355.9.2019, USC.5355.1.2020, USC.5355.2.2020. We wniosku USC.5355.2.2019 nie wskazano numeru PESEL oraz kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia lub akt małżeństwa, osoby której dotyczy wniosek. W sprawie USC.5355.3.2019 nie został wskazany kierownik urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt małżeństwa osoby której dotyczy wniosek. W sprawie USC.5355.4.2019 nie wskazano kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt małżeństwa. W sprawie USC.5355.8.2019 nie wskazano numeru PESEL oraz kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia lub akt małżeństwa.

W sprawie USC.5355.09.2019 nie wskazano kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt małżeństwa. W sprawie USC.5355.1.2020 nie wskazano kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia lub akt małżeństwa, osoby której dotyczy wnioski W sprawie USC.5355.2.2020 we wniosku brakuje oświadczenia wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika urzędu stanu cywilnego lub nie została wydana już decyzja odmowna.

Zauważyć należy, iż elementy obligatoryjne wniosku o zmianę nazwiska zostały określone w art. 11 ust. 1 z.i.i.n., dlatego też w powyższej sytuacji organ zobligowany był, na podstawie art. 64 § 2 k.p.a., wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia braków formalnych wniosku, w terminie nie krótszym niż 7 dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania. Z akt spraw nie wynika, iż organ administracji publicznej podjął ww. czynności. Powyższe stanowi naruszenie ww. przepisu prawa.

W toku kontroli stwierdzono, że organ badał przesłanki do wydania decyzji pozytywnej. Przy prowadzeniu postępowań prawidłowo stosował przepisy prawa procesowego oraz materialnego. Wyjątek stanowią dwie sprawy, w których należało podjąć czynności wyjaśniające dot. powodów ubiegania się o zmianę imienia oraz o zmianę nazwiska.

W sprawie USC.5355.7.2019 strona wnioskowała o zmianę nazwiska syna na zagraniczne nazwisko. W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że dziecku zmieniono nazwisko w Holandii i jako dowód przedstawiono holenderską legitymację ubezpieczeniową bez jakiegokolwiek zdjęcia. Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Wójta Pana Tomasza Szewczyka: „*Organowi został przedstawiony oryginał dokumentu holenderskiego, z którego została zrobiona kopia.*” Fakt ten, nie znajduje odzwierciedlenia w aktach sprawy. Zgodnie z treścią art. 8 ust. 2 u.z.i.n., zmiana nazwiska lub nazwiska rodowego jednego z rodziców rozciąga się na małoletnie dzieci i na dzieci, które pochodzą od tych samych rodziców, pod warunkiem że drugi z rodziców wyraził na to zgodę, chyba że nie ma on pełnej zdolności do czynności prawnych lub jest pozbawiony władzy rodzicielskiej albo nie żyje.²⁸ W aktach sprawy nie znajduje się zgoda drugiego rodzica na zmianę nazwiska dziecka. Brak również informacji, iż nie jest wymagana zgoda drugiego rodzica. Organ nie wezwał również strony na podstawie art. 50 k.p.a. do złożenia wyjaśnień w tej sprawie poprzez przedłożenie dokumentu jednoznacznie potwierdzającego zmianę nazwiska za granicą oraz zgody drugiego rodzica na zmianę nazwiska lub dokumentu, z którego wynika, że wnioskodawca jest jedynym opiekunem prawnym dziecka. Przyczyną ww. nieprawidłowości było nieprzestrzeganie procedur postępowania.

W sprawie USC.5355.8.2019 strona wnioskowała o zmianę nazwiska na nazwisko, które posiadają dzieci. Dodatkowo wskazała, że obecne nazwisko utrudnia prowadzenie działalności gospodarczej, która jest sygnowana nazwiskiem partnera. W odpowiedzi na pytanie czy w trakcie postępowania była weryfikowana sytuacja wnioskodawcy pod kątem stanu małżeńskiego, Zastępca Wójta wskazał, że „*wnioskodawca nie był w związku małżeńskim, spójność nazwiska z nazwiskami dzieci.*”. W tym miejscu warto wskazać, że za powód oraz sposób zmiany imienia lub nazwiska nie uznaje się zmianę nazwiska rodowego na nazwisko wynikające ze związku faktycznego (partnerskiego), nawet uzasadnioną subiektywną potrzebą

²⁸ Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt II SA/Go 701/19.

zmiany, więzami emocjonalnymi i wspólnym życiem, ponieważ okoliczności te nie stanowią ważnej przyczyny z art. 4 ust. 1 ustawy²⁹. Dodatkowo nie przedstawiono żadnych dowodów na prowadzenie działalności gospodarczej. Organ nie wezwał również strony na podstawie art. 50 k.p.a. do złożenia wyjaśnień w tej sprawie poprzez przedłożenie dokumentów potwierdzających fakty wskazane w uzasadnieniu wniosku o zmianę nazwiska.

W powyżej opisanych sprawach Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego nie wyczerpał możliwości zebrania materiału dowodowego, stanowiącego podstawę wydania decyzji o zmianie imienia lub nazwiska.

Należy pamiętać, że ważne powody przemawiające za zmianą imienia i nazwiska, nie mogą wynikać jedynie z subiektywnego przekonania osoby żądającej zmiany, ale muszą również sprostać zobiektywizowanym i zrjonalizowanym kryteriom ich oceny³⁰. Zmiana imienia i nazwiska może więc być dokonana jedynie z powodów, które są istotne nie tylko dla wnioskującego o taką zmianę, ale także dla dokonujących ich obiektywnej i racjonalnej oceny organów administracji publicznej. Osoba chcąca zmienić imię i nazwisko powinna zatem użyć takiej argumentacji i udokumentować żądanie w taki sposób, aby przekonać organ administracyjny, że jej żądanie nie stanowi kaprysu, fanaberii albo że wynika z przekory³¹. Na organie spoczywała powinność podejmowania wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, z uwzględnieniem interesu społecznego i słusznego interesu obywateli (art. 7 k.p.a.). Rozwinięciem tej zasady jest obowiązek organu do wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego oraz jego oceny w całokształcie stanu faktycznego sprawy i przedstawienia w uzasadnieniu decyzji (art. 77 § 1, art. 80 oraz art. 107 § 3 k.p.a.)³². W przywołanych sprawach naruszono ww. przepisy.

Dodatkowo w sprawie USC.5355.09.2019 wnioskodawca chciał zmienić nazwisko na nazwisko matki. Zastępca Wójta wskazał, że weryfikacja nazwiska rodowego matki miała miejsce na podstawie aktu małżeństwa wnioskodawcy. Warto podkreślić, że fakt dokonanych ustaleń powinien mieć swoje odzwierciedlenie w aktach sprawy.

Rozstrzygnięcia merytoryczne spraw nastąpiły we właściwej formie – decyzji administracyjnej, które zgodnie z art. 107 §1 k.p.a. zawierały: datę wydania, oznaczenie organu i strony, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, pouczenie o przysługujących środkach odwoławczych, podpis oraz pieczęć uprawnionej osoby. Organ odstępował od uzasadnienia przedmiotowych decyzji, na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. Poza jedną decyzją, (USC.5355.5.2019), w sprawach pouczono wnioskodawców o możliwości zrzeczenia się przez stronę prawa do odwołania od decyzji i skutkach takiego zrzeczenia, co wynika z przepisu 127a k.p.a. Informacja ta znajduje się w postaci podpisanego oświadczenia wnioskodawcy.

W toku kontroli stwierdzono, iż w sprawie USC.5355.7.2019 w treści decyzji błędnie wskazano datę wniosku jako 30 sierpnia 2019 roku, chociaż w aktach sprawy na wniosku o zmianę imienia i nazwiska widnieje data 28 sierpnia 2019 r. Zgodnie z art. 77 k.p.a. organ

²⁹ Aleksandra Gaffke, Mirosława Gaffke „Vademecum kierownika urzędu stanu cywilnego”, Wydawnictwo C.H. Beck, rok 2019.

³⁰ Por. wyrok NSA OZ we Wrocławiu z dnia 9 lipca 1993 r. sygn. akt SA 974/81.

³¹ Wyrok NSA z dnia 22 września 2017 r., sygn. akt II OSK 69/16..

³² Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 22 września 2016 r., sygn. akt II SA/Sz 294/16.

administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. Przyczyną powstania ww. nieprawidłowości była niewystraszająca wnikliwość przy rozpatrywaniu posiadanego materiału dowodowego.

W treści decyzji zawarto informację, że zgodnie z treścią art. 12 ust. 2 z.i.i.n. decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu. Decyzje zostały doręczone stronom, a w aktach znajdują się potwierdzenia skutecznego doręczenia rozstrzygnięć.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 zdanie pierwsze z.i.i.n. kierownik urzędu stanu cywilnego, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, przesyła ją za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że w sprawach: USC.5355.3.2019, USC.5355.4.2019, USC.5355.8.2019, USC.5355.1.2020 informacja o zmianie imienia i nazwiska nie została przekazana do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia wnioskodawcy. Wobec powyższego należy zaznaczyć, że ustawodawca wyraźnie wskazał w ww. przepisie, do kogo i w jakiej formie przysyłać decyzje.

W wyniku kontroli ustalono, że wszystkie sprawy zostały załatwione terminowo.

Ponadto w toku kontroli stwierdzono, że w udostępnionych aktach spraw nie znajdowały się metryki o których mowa w art. 66a k.p.a.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie obowiązujących procedur.

[dowód: akta kontroli str.: 903-966]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oceniono negatywnie.

W związku z powyższym, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

W ZAKRESIE DOWODÓW OSOBISTYCH:

1. Rzetelnie weryfikować prawidłowość przyjmowanych dokumentów.
2. Zaświadczenie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego sporządzać w dwóch egzemplarzach i jeden z nich przechowywać w kopercie dowodowej.
3. Na wnioskach o udostępnienie danych z Rejestru Dowodów Osobistych oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi zamieszczać odpowiednią pieczęć wpływu pisma do organu.
4. W przypadku braków fiskalnych wniosku stosować art. 261 k.p.a. jako podstawę prawną wezwania.

5. W przypadku braków formalnych wniosku o udostępnienie danych z rejestru dowodów osobistych wzywać pisemnie wnoszącego do usunięcia tych braków na podstawie art. 64 § 2 k.p.a.
6. W odpowiedziach na wnioski wskazywać prawidłową podstawę prawną.
7. W pismach stanowiących odpowiedź na wniosek o udostępnienie danych prawidłowo wskazywać oznaczenie organu.
8. Przestrzegać § 60 ust. 3 Instrukcji kancelaryjnej.

W ZAKRESIE EWIDENCJI LUDNOSCI:

1. Ustalać wszystkie strony postępowania administracyjnego i prowadzić je z ich udziałem.
2. Przestrzegać art. 72 § 1 k.p.a. oraz 77 § 4 k.p.a.
3. Prawidłowo pouczać strony o treści art. 79 k.p.a.
4. Odpowiednio korzystać z instytucji przesłuchania strony.
5. Podejmować czynności po uprawomocnieniu się postanowienia sądu o ustanowieniu kuratora.
6. Podejmować rozstrzygnięcie po upływie terminu wyznaczonego stronie do realizacji uprawnień wynikających z art. 10 § 1 k.p.a.
7. W przypadku braków formalnych wniosku o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców lub danych z rejestru PESEL, wzywać pisemnie wnoszącego do usunięcia tych braków na podstawie art. 64 § 2 k.p.a.
8. Na wnioskach o udostępnienie danych zamieszczać odpowiednią pieczęć wpływu pisma do organu.
9. Przestrzegać art. 47 ust 3 u.e.l.
10. W pismach stanowiących odpowiedź na wnioski o wydanie zaświadczenia z rejestru mieszkańców oraz wnioski o udostępnienie danych z rejestru mieszkańców wskazywać prawidłowe oznaczenie organu gminy.
11. W przypadku braków fiskalnych wniosku stosować art. 261 k.p.a. jako podstawę prawną wezwania.
12. W odpowiedziach na wnioski wskazywać prawidłową podstawę prawną.
13. Przestrzegać § 60 pkt. 3 Instrukcji kancelaryjnej.

W ZAKRESIE ZMIANY IMION I NAZWISK:

1. Na wnioskach o zmianę imienia i nazwiska zamieszczać odpowiednią pieczęć wpływu pisma do organu.
2. Przestrzegać art. 11 ust. 1 z.i.i.n. – wnioski o zmianę imienia i nazwiska muszą posiadać wszystkie obligatoryjne elementy.
3. Zgodnie z art. 8 ust. 2 z.i.i.n. w przypadku wniosku o zmianę imienia i nazwiska dziecka, weryfikować fakt czy jest zgoda drugiego rodzica na dokonanie zmiany.
4. W przypadku okoliczności, które wymagają wyjaśnienia, na podstawie art. 50 k.p.a. należy wzywać stronę do złożenia wyjaśnień
5. Decyzje o zmianie imienia lub nazwiska przysyłać do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa wnioskodawcy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, zgodnie z art. 13 ust. 1 z.i.i.n.

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę o przekazanie w terminie do dnia **30 kwietnia 2021 r.** informacji o wykonaniu zaleceń i wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

/-/

Jarosław Obremski